

Regeringskansliet
Näringsdepartementet

En samlad djurhälsoreglering (SOU 2020:62)

Sammanfattning

Åklagarmyndigheten ställer sig positiv till de förslag som läggs fram i betänkandet och tillstyrker att de genomförs.

Nedan redovisas Åklagarmyndighetens närmare inställning till de förslag och överväganden som redovisas i utredningen och som avser de intressen Åklagarmyndigheten har att beakta.

Avsnitt 5 Övergripande överväganden

Åklagarmyndigheten anser att det är positivt att de bestämmelser som gäller djurhälsa - i betydelsen smittskydd - som idag finns i flera olika lagar och förordningar, föreslås samlas i en lag och en förordning oavsett djurslag. En sammanhållen djurhälsolagstiftning blir lättare att såväl överblicka som tillämpa. Eftersom den föreslagna lagen och förordningen i stora delar måste läsas ihop med de EU-bestämmelser de kompletterar är det också positivt att terminologin och dispositionen i de föreslagna författningarna följer EU-bestämmelsernas terminologi och systematik.

Avsnitt 18 Sanktioner

Avsnitt 18.9 Straff för allvarliga överträdelser och sanktionsavgift för mindre allvarliga överträdelser

Åklagarmyndigheten är generellt sett positiv till sanktionsväxling som ett sätt att minska användningen av straffrätten. På så sätt kan rättsväsendets resurser

användas för mera straffvärda överträdelser och i de fall där alternativa sanktionsmöjligheter saknas.

Här kan nämnas att frågan om sanktionsväxling angående regleringarna om djursmitta har utretts tidigare. I betänkandet Vad bör straffas? (SOU 2013:38) diskuterades olika förslag om sanktionsavgifter, bl. a. på nämnda område. Utredningen bedömde då att regleringarna om djursmitta framstår som lämpliga för sanktionsväxling från straff till avgift i vissa delar och att de överträdelser som bör föras över till ett sanktionsavgiftssystem är främst överträdelser av föreskrifter av administrativ karaktär (betänkandet, s 574). I sitt remissvar (ÅM-A 2013/1463, Kap 9.3.4.3 Djursmitta) delade riksåklagaren utredningens bedömning.

Även på djurskyddsområdet har Åklagarmyndigheten varit positiv till sanktionsväxling. I betänkandet Brott mot djur - Skärpta straff och ett mer effektivt sanktionssystem (SOU 2020:7) delade riksåklagaren utredningens bedömning att de i utredningen angivna skälen för en sanktionsväxling på djurskyddsområdet vägde tyngre än argumenten mot en sådan reform. Riksåklagaren anförde därvid i sitt remissvar (ÅM 2020-678, avsnitt 9.2 Argument för och emot sanktionsväxling) bl. a. följande: Det kan antas att det blir en mer effektiv och snabbare reaktion på mindre allvarliga överträdelser om kontrollmyndigheterna övertar utredningsarbetet i dessa fall, vilket medför även den positiva effekten att motsvarande resurser för polis och åklagare frigörs. Troligtvis kan också fler överträdelser än idag kunna komma att beivras. Rättssäkerheten och förutsägbarheten för den enskilde måste dock upprätthållas på samma nivå som om överträdelserna skulle fortsatt vara straffbelagd.

Åklagarmyndigheten har även nu samma principiella inställning till sanktionsväxling och är positiv till utredningens förslag att införa sanktionsavgifter för vissa mindre allvarliga överträdelser och att allvarliga överträdelser och överträdelser, som inte är lämpliga för sanktionsavgifter, ska vara straffsanktionerade. Åklagarmyndigheten delar också bedömningen att sanktionsväxling inte bör ske om det finns risk för gränsdragningsproblem i förhållande till straffbara gärningar.

I de fall överträdelser av djurhälsoregelverket sker inom ramen för näringsverksamhet skulle en sanktionsväxling från straff till sanktionsavgift innebära att en sådan avgift kan påföras en juridisk person. Detta är en stor

fördel, särskilt i de fall då någon fysisk person inte straffrättsligt kan pekats ut och ställas till ansvar för överträdelsen.

Avsnitt 18.10 Straffbestämmelser

18.10.1 Allvarliga överträdelser bör ha fängelse i straffskalan

Åklagarmyndigheten delar bedömningen att allvarliga överträdelser av djurhälsoregelverket bör ha fängelse i straffskalan.

18.10.2 Straffbestämmelsernas utformning

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning i denna del.

18.10.3 Straffbestämmelser med fängelse i straffskalan

De straffbestämmelser som föreslås tas in i den nya djurhälsolagen får anses avse allvarliga överträdelser av djurhälsoregelverket. Åklagarmyndigheten anser därför att det är rimligt att de föreslagna straffbestämmelserna har fängelse i straffskalan. Det får också anses vara rimligt att även veterinärer ska omfattas av straffansvar på det sätt utredningen föreslår.

18.10.4 Bötesbrott

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning i denna del.

18.10.5 Uppsåt och oaktsamhet

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning i denna del.

18.10.6 Allvarliga brott ska kunna straffas med fängelse i högst två år

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning att allvarliga överträdelser av djurhälsoreglerna kan bidra till, medföra eller orsaka svåra konsekvenser för såväl djur som människor på olika sätt. Det framstår därför, enligt Åklagarmyndighetens mening, som högst rimligt att straffskalan för allvarliga överträdelser höjs. Genom att straffskalan höjs markeras att djurhälsoregleringen avser viktiga skyddsintressen. Dessutom bör djurhälsoregelverkets straffskalor i möjligaste mån överensstämma med straffskalor avseende allvarliga överträdelser i befintliga regelverk på

närbesläktade områden med jämförbara skyddsintressen. Det är också, enligt Åklagarmyndighetens mening, positivt att med den föreslagna förhöjda straffskalan till två års fängelse för allvarliga överträdelser förlängs även preskriptionstiden för dessa brott från två till fem år. Detta kan ha betydelse t.ex. vid svårutredd eller mer omfattande brottslighet som tar tid att utreda.

18.10.7 Ringa brott

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning i denna del.

18.10.9 Förhållandet till brottsbalken och smugglingslagen

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning i denna del.

Avsnitt 18.11 Sanktionsavgifter

18.11.1 Överträdelser som ska kunna leda till sanktionsavgift

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning vad gäller vilka överträdelser som lämpligen bör leda till sanktionsavgift och har heller ingen erinran mot att sanktionsväxling från böter till sanktionsavgift införs i de föreslagna angivna fallen.

18.11.2 Bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om sanktionsavgifter

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning i denna del.

18.11.3 Dubbla sanktioner

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning i denna del.

18.11.4 Avgiftsskyldigheten ska grundas på strikt ansvar

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning i denna del.

18.11.5 Sanktionsavgiftens storlek

Åklagarmyndigheten anser att utredningens förslag om sanktionsavgiftens storlek för de föreslagna överträdelserna är rimlig och välavvägd. Avgiftens storlek bör också, för att ha avsedd verkan som sanktion, differentieras beroende på om det handlar om en överträdelse begången av en privatperson

eller en överträdelse begången i näringsverksamhet. I de fall den som inte upphör med en överträdelse eller upprepar överträdelsen måste det kunna vara möjligt att ta ut en förhöjd sanktionsavgift i syfte att motverka uppenbart lagtrots. Även i dessa delar delas därför utredningens bedömning av Åklagarmyndigheten.

18.11.6 Befrielse från skyldigheten att betala en avgift

Åklagarmyndigheten tillstyrker utredningens förslag vad gäller de exempel på uppräknade undantagssituationer som särskilt ska beaktas vid en prövning om det skulle vara oskäligt att ta ut sanktionsavgift. Åklagarmyndigheten har ingen erinran mot att någon möjlighet till jämkning av sanktionsavgifter saknas i förslaget.

18.11.7 Kontrollmyndigheten ska pröva frågor om sanktionsavgifter

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning i denna del.

18.11.8 Tillfälle att yttra sig innan ett beslut om sanktionsavgift fattas

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning i denna del.

18.11.9 Det behövs inte en regel om delgivning

Åklagarmyndigheten har ingen erinran mot utredningens förslag.

18.11.10 Tidpunkt för verkställbarhet av beslut och betalning av sanktionsavgift

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning i denna del.

18.11.11 Verkställighet får ske enligt utsökningsbalken när ett beslut om sanktionsavgift har fått laga kraft

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning i denna del.

18.11.12 Preskription

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning i denna del.

18.11.13 Överklagande av beslut om sanktionsavgift

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning i denna del.

Avsnitt 18.12 Förverkande

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning i denna del.

Detta yttrande har beslutats av vice riksåklagaren Katarina Johansson Welin efter föredragning av kammaråklagaren Camilla Ström. I den slutliga handläggningen av ärendet har också rättschefen Marie-Louise Ollén och överåklagaren Mikael Björk deltagit.

Katarina Johansson Welin

Camilla Ström

Kopia till

Kommunikationsavdelningen

Rättsavdelningen

Biblioteket

Paula Ljunggren, chefssekreterare